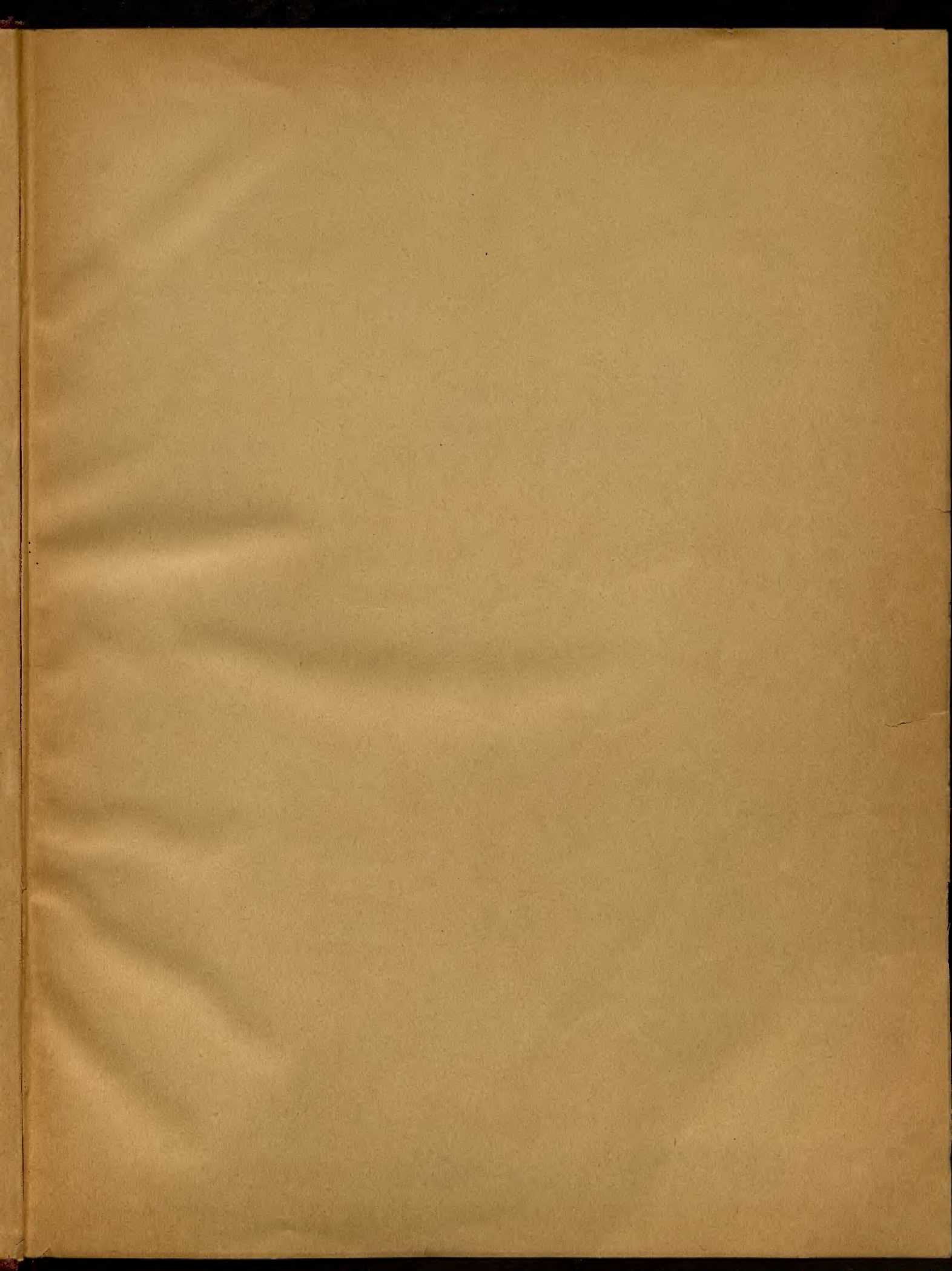

887

L. IV. 5

ՊԱՐՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՀԱՆԴԻՍ

ԲԱՐՈՅԵԿԱՆՆԵՐՆԵՐԻ, ԲՆԵԿԱՆՆԵՐԻ, ԲԱՆԵՍԻՐԵԿԱՆՆԵՐԻ ԵՒ ԸՈՒՆԻՏՐԵԿԱՆՆԵՐԻ

ԳԻՏԵԼԵՑ

ՀՐԶԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ

ՀԱՐԱՐԻՐԻ

ԳՐ. Պ. ՊԱՐՏԻԶՊԵՆՆԵՐՆԵՐԻ Տ. ԳԱՐԱԿԱՅԵՆՆԵՐԻ

Ա. ՏԱՐԻ. Ա. ՀՐԶԱՆ

1862

ԹԻԻ 5. ԱՊՐԻԼ 5

Հրատարակի՛լ ամիսը երկու անգամ.
Վեցամսեայ գինն է 8 ֆրանկ.
Իջմիրեն դուրս ճամբու ծախքը տառնցին քրայ է.
Ստորագրութիւնները շրջանին սկիզբէն կըսկսին.
Հանգեսիս վերաբերեալ որ եւ իցէ նամակ եւ գրութիւն
անօրէնկն յիսկ ուցցուի.
Ստորագրութեան տեղերն են.

Իջմիր՝ Ճաշիկի գրասենեակը, Կիրիթ Խոն, Թիւ 3.
Կ. Պօզիս, մեծարգոյ խ. Թ. Գաշէնտէրեանին սենեակը.
Պաշքը դաշար կամուրջին գշուից՝ եւ Ընթերցատարաց ընկե-
րութեան ընթերցարանը, Մեծ նոր Խոն, Թիւ 6:
Հաշէղ, մեծարգոյ Յ. Ս. Քիւրճեանօֆ:
Փարիզ, M. A. Mourad, Rue du Dragon, 26.
Մանչեսթըր, D. Ekisler, George Street, 78.

ԲԱՐՈՅԵԿԱՆՆԵՐ

ԿԻՆ

Հատ անդամ՝ պատեհութիւն ունեցայ գիտելու
իզական սերին այն արութիւնը՝ որով բաղդի սաս-
տիկ եւ ճնշող հարուածներուն գէւմ կը դնեն:
Ենպիսի վշտեր եւ թշուառութիւններ որոնք այր
մարդը յուսահատեցնելով՝ մինչեւ անգամ դերեղ-
ման կ'իջեցնեն զանի, կարծես թէ քնքուշ սերին
բովանգակ զօրութիւնը յառաջ կը գրգեն, եւ այն
կերպ արութիւն եւ մեծանձնութիւն կը շնորհեն ա-
նոր բնութեանը՝ որ երբեմն դերբնականի կը մեր-
ձենայ: Չ'կայ արգարե աւելի սրտառու տեսարան
փոքր քան տեսնել փափուկ եւ քնքուշ կին մի՛ որ իր

կենաց ճամբուն երջանիկ շաղին մէջ անզօր եւ
ուրիշի պաշտպանութեանը կարօտ էակ մի է, եւ
նաեւ թեթեւ դժբաղդութեան մի կարի զղայուն,
յանկարծ մտաւորական զօրութեամբ մի կ'արիա-
նայ, երկանը աղետից մխիթար ու պաշտպան կը
կանգնի եւ անընկճելի արութեամբ մի թըշուառու-
թեանց դառնաղէտ հարուածներուն կը դիմադրուէ:

Ինչպէս որ թը՝ իր դալարի տերեւները երկար
ատեն կաղնիին պատատած՝ արեւուն լոյսը առաւել-
լաբար կը վայելէ, յանկարծ երբ իր աս ապաւի-
նած տունը կայծակէն արմատաքի խլուելով յեր-
կիր կործանի, այն՝ վերտին իր նորածղի եւ
փայփայիչ տերեւները ահոր բոլորովը կը յենու
եւ ջախջախուած ոստերը կը սլափէ, սոյնպէս ալ
գեղեցիկապէս սահմանուած է՝ Կախախնամութենէ,
որ կին արարած մի՛ մինչդեռ իր երկանը երջանիկ

կը շտկէ, տրամաբանել կը սովորի և իւր բարքն ու բնաւորութիւնը ուղիղ ճամբու մէջ կը դնէ :

Սենժի գովեստից և երախտագիտութեան արժանի են արդարեւ բոլոր հայրենասէր խմբագիրք, որոնք ազատիրական ոգւով կը ջանան միշտ ՂԱԳՂԸ արթնցնելով՝ զայն լուսաւորութեան և բարեկրթութեան ցանկալի պողոտայն առաջնորդելու :

Սենք ալ, ըստ մեր կարողութեան, այս անձնանուէր անձանց ազդասիրական ոգւոյն մասնակից ըլլալ փափաքելով, սոյն այս ԳԱՐՈՒՆ, ՀԱՅԿԱՍԵՆԻ անուն կիսամսեայ հանդէսը կը նուիրեմք խոնարհաբար մեր սիրելի Ազգին ընթերցասիրացը :

Ինչպէս որ յայտնած ենք արդէն մեր Յայտարարութեան մէջ, այս հանդէսը Բարոյական, Բնական, Բանասիրական և Առեւտրական գիտելիքներ պիտի պարունակէ, պիտի ջանայ միշտ ամենուն հաճելի և օգտակար ըլլալ և ամեն մտքերու հպելի ընել իւր մէջը բովանդակուած նիւթերը :

Բարոյական մասը, որ մարդու հոգին կը թելու և բնաւորութիւնը ազնուացնելու կը նպաստէ, պիտի բովանդակէ այլ և այլ խորհրդածութիւններ, դաստիարակութեան, բարոյականութեան, քաղաքակրթութեան և քաղաքավարութեան վրայ գրութիւններ, օգտակար խրատներ, խելացի ասացուածներ, բարոյական առակներ, առածներ և այլն :

Բնականը, որ ամեն տեսակ մարդու թէ՛ զուարճալի և թէ՛ նըպաստա-

ւոր է, պիտի խօսի բնական պատմութեան և բնագիտութեան վրայ, որոնց մէջ կը բովանդակին կենդանեաց և բուսոց բնութիւնը, երկրիս կազմութիւնն ու իւր մէջը պտնուած նիւթերը, բնաբանական, բնալուծական և աստղաբաշխական գիտելիքներ :

Բնագիտական տակ պիտի գտնուին ազգային նախնի և արդի սովորութիւններ, հետաքրքրական, պատմական և աշխարհագրական տեղեկութիւններ, այլ և այլ տեղերու ստորագրութիւններ, երեւելի ճամբորդութիւններ, աղբերու և ցեղերու սովորութիւններ ու բարքեր, բանաստեղծութիւններ, զանազան վիպասանութիւններ, ընտիր թատերգութիւններ, և երբեմն մասնաւոր երեւելի անձանց պատմութիւններ :

Առեւտրական մասը պիտի պարունակէ զանազան դրամներու գիներ, փոխանակագրերու արժողութիւններ, Իզմիր թէ՛ ծովէ և թէ՛ ցամաքէ մը տած ապրանք ուրջանութիւնը, եկած նաւերը, շոգենաւերը, ուրկէ՛ գալերնին, բերած ապրանքնին, մեկնող նաւերը, ուր երթալնին և տարած ապրանքները : Եւրոպիոյ մեծ ու վաճառաշահ քաղաքներէ Օմիւսիա դալիք վաճառականական նաւերը՝ իրենց անունով և պարունակութեամբը. նըմանապէս Տաշկանտանէն Անդղիա դալած գլխաւոր ապրանքներուն այն տեղ ծախուած գիները և արժողութիւնը :

Այս տեղեկութիւններէ վերջը կը փութանք սա ևս իմացնելու Արդոյ հասարակութեան, թէ՛ ԳԱՐՈՒՆ ՀԱՅԿԱՍԵՆԻՆ բնաւ շահ

ընե լու. գիտաւորութիւն չունի, ինչպէս նաեւ վնաս ալ կրել չ'փափաքիր. իր շարժառիթն է Ազգասիրութեան ոգին, և այն պիտի ըլլայ մինչև իւր վերջի շունջը:

Ազաւելով իւր Արդոյ ընթերցողները՝ որ իրեն արդաաւորութեան և ծաղկաւտ ըլլալուն օժանդակեն,

Ս'նայ միշտ

անձնանուէր Ազգին.

ԳԵՐՈՒՆ ՀԱՅԵՍԵՆԻ:

ՊԵՏԱԿԱՆ, 1 փետր 1862

ԲՆՈՐՈՅԱԿԱՆ

Արթուրեան եւ գիտութեան թեւերն են ընթերցասիրութիւնն ուսումնասիրութիւն.

Արթուրեամբ և գիտութեամբ մարդիկ իրենց գաղանային քնութիւնը և չար ու վատ կրքերը մէկդի ձգելով՝ քաղցր ու բարի բնաւորութիւն մը կը զգենուն: Իսկ կրթութիւնն ու գիտութիւնը ընթերցասիրութեան և ուսումնասիրութեան ձեռք կը տարածուին մարդութեան մէջ:

Ինչպէս կարելի է մարդու մը բարեկիրթ ըլլալ, գիտուն երեւիլ, եթէ ընթերցասիրութիւն չունենայ, եթէ ուսման ճաշակը գոնէ քիչ մը առած չըլլայ, և եթէ յաճախ կրթական և ուսումնական գրուածներ չ'ընթեռնու:

Ազգի մը ընթերցասիրութեան կը ծագի իւր յառաջագիմութիւնը, կը ընթերցասիրութիւնը և լուսաւորութիւնը:

Աստիճաբ և կրթութեամբ օգտա-

կար տեղեկութիւններ կունենայ մարդ. անոնցմով երկնային մարմիններուն մեր հողագունտին հետ ունեցած յարաբերութիւնները կը սովորինք, կը գիտնանք նաեւ թէ ինչ են և ուսկից կը պատճառին հովը, անձրեւը, ձիւնը, կարկուտը, տեղակ տեսակ բնական երևոյթները, ինչ է արեգակնային լուսնոյ խաւարմանց պատճառը, ինչպէս և մրջափ միջոցի մէջ կը կատարուին իրենց ամենօրեայ և միամեայ շրջանները, ինչ ազդեցութիւն ունին երկրի վրայ, ինչո՞ւ երբեմն երկար և երբեմն կարճ օրեր կունենանք, եղանակաց փոփոխութեան պատճառը ուսկից է, և ինչո՞ւ օդը երբեմն տաք և երբեմն ցուրտ կը ըլլայ:

Ամանապէս ընթերցանութեամբ ալ և ալ հարկաւոր գիտութեանց վրայ ծանօթութիւններ կունենանք: Աշխարհագրական գիտութեան միջոցով գիտութեամբ հեռաւոր քաղաքաց կլիման, դիրքը, մեծութիւնը, ունեցած բերքերը, բնակչաց թիւն ու անոնց ինչ բարքի տէր ըլլալը, և այլն կը սովորինք: Քնդհանուր ազգաց պատմութեամբ՝ անցած դացած մարդերու վրայ տեղեկութիւն և անոնց վարուց և կենաց ընթացքին պատմութիւնը կարգաւորվ խելք և փորձառութիւն կունենանք որոնցմէ զուրկ կը ըլլայ տգետ մէկը:

Աստիճաբ և ընթերցանութեամբ ազգու և գեղեցիկ ձև մը կառնու մեր խօսակցութիւնը, անոնցմով ընկերութեան մէջ վայելուչ մարդավարութեամբ վարուիլ կուսանինք, տիրոջ վայլած պատիւը ծառային ընելով և ուրիշ անբաղաճավարութիւններ գոր-

ծելով կոպիտ անուան չենք արժանանար։
Ընթերցմամբ և ուսմամբ չէ մի
որ մտաց լուսաւորութիւն, գատողութեանց և գաղափարաց ճշգրտութիւն կու
նենանք, ծիծաղելի աւելորդապաշտութեանց, նախապաշարուններու, և անհիմն գուշակութեանց և կախարհութեանց գերի չենք ըլլար։

Դարձեալ կրթութեամբ, որ ընթերցանութենէ կը ծագի, մարդս մաքրաւոր կը ըլլայ, և իւր արտաքին տեսքը սիրուն ու հաճելի ընելու կաշխատի, մաքրասիրութիւնը՝ մտաց մաքրութիւն կուտայ, և ազնիւ խորհուրդներ և զգացումներ կազդէ մարդու։

Ընտանիք կամ ազգաւոր կը ուսումնական ընկերութեան մէջ ողորմելի լուսութիւն մը պահել պէտք է, եթէ չուզեր որ իւր վրայ խնդան ունենդիրք որովհետեւ աշխարհագրութեան վրայ խօսք եղած ատեն, Հայաստանը՝ Ֆրանսայի արեւմտեան դին կը դնէ, Բնի քաղաքը՝ Եւրոպայի մէջ Միջերկրական ծովուն եղբորը կը տանի, Լոնտոն՝ Սեւ ծովուն վրայ շինուած է կըսէ, Մայթան՝ Ըմերիկա կը խրկէ և Պոսթոն՝ Ըմերիկայի միացեալ նահանգաց մայրաքաղաքը՝ Էփրիկէի մէջ կը փնտռէ։

Եթէ խօսակցութեան թելը հին պատմութեան վրայ դառնայ, Հայկայ՝ Բէլ բռնաւորին հետ ըրած պատեւրազմը՝ Մովսէսի քարոզութենէ ետքը կը դնէ, Արամ և Կոստանդիանոս, Հոմերոս, Պլատոն և Դաւիթ անյաղթ իրարու ժամանակակից կը կարծէ, Վարդանեան քաջերուն ըրած պատեւրազմը՝ Տրովադայի կործանումէն հինգ վեցը տարի յառաջ կը դնէ, Լէնկ - Թիմուր՝

Աղեքսանդր Սակեդոնացիէն յառաջ էր կըսէ։

Ընթերցասիրութեամբ կարող է մարդ այս սխալները ուղղել և ծաղրել չըլլալ։

Դժբաղդաբար մեր ազգին մէջ պէտք եղածին չափ ընթերցասիրութիւն և ուսումնասիրութիւն չկայ, մանաւանդ Եւրոպայէն հեռու գտնուած գաւառներու և բուն Հայաստանի շատ քաղաքացի մէջ։

Այն քաղաքացի Հայերը՝ որոնք քիչ շատ ուսումնասէր են, անոնք մեծ և նուիրական պարտաւորութիւն ունին՝ ուսման և դիտութեան ճաշակը տալ այն ազգաւորացիներու, որոնք ոչ կրնան կարգաւ, և ոչ ալ իմանալ Հայերէն լեզուն, իրենց մայրենի բարբառը, թշուառ վիճակ։ Ազգային Մասնաւորութեան շնորհիւ միայն կարելի է Հայուն այս վիճակէն ազատիլ . . .

Ճշմարիտ Ազգասէրն և ուսումնասէրը պարտաւոր են սիրութեամբ և մի հողով ազգային յառաջագիմութեան համար աշխատիլ, և աշխատողներն ալ քաջալերել բանիւ և գործքով, ազգօգուտ ընկերութիւններու և պարբերական հանդէսներու միջոցաւ ընդհանուր Ազգին մէջ կրթութեան և դիտութեան սէր տարածել և ազազայ սերունդին լուսաւորութեան պատճառ ըլլալ։

Ազգասէրը՝ ուսումնասէրներու հետ միշտ ջանքը ձեռքէ պէտք չեն թողուլ, երկուքին կողմէն ալ յոյս, յոյս և դարձեալ յոյս . . .

ՅՈՅՍ ԵՒ ԶԱՆՔ

Եսոնք պէտք է որ ըլլան ճշմար

բիտ ազգասիրաց դրօշակին վրայի գըրուածքը . ասոնցմով միայն կարելի է ազգին բարոյական և մտաւորական յառաջադիմութեանը փափաքողաց բաղձանքին կատարուիլը : Հաստատուն յոյս ունեցողներու ջանքը անպտուղ չմնար, այն յոյսով ամեն դժուարութեանց և խոչնդոտներու կը յաղթեն, և փոխանակ վատօրէն անհոգութեան և թուլութեան մէջ խնայլով՝ աշխատանքնին կրկնապատկել պէտք են միշտ, որպէս զի իրենց ջանից քաղցը սրտուղը վաշտէն յետոյ :

Ազգային անհոգութենէն մեծ վնասներ յառաջ եկած են և կուգան . ոչ ընթերցասիրութիւն, հետեւաբար ոչ կրթութեան սէր և ոչ ալ դիտութեան փափաք կուենեայ անհոգութեան անդունդին մէջ թաւալող ազդ մը :

Ամեն ազգային անհատ պարտք ունի ազգին յառաջադիմութեանը փոխունենալ, ազգային ընդհանուր օգուտը ամեն բանէ վեր բռնել, ամեն օգուտներէ բարձր դասել : 'Նախնի մէկ քանի աղդեր', ինչպէս Հռովմայեցիք, Սլաւոֆայիք և այլն, այնչափ վառուած էին ազգասիրութեան և հայրենասիրութեան հուրով, որոնք իրենց հայրենեաց վնաս, և ազգին անարդութիւն չգալու և օտարաց առջև պղտիկ չկնալու համար՝ ոչ եղբայր կը նայէին և ոչ զաւակ : Բրուտոս Հռովմայեցիին ազգասիրութիւնը մտքերնիս բերեաք, որն որ հայրենեացը օգտին համար՝ իւր երկու զաւակները սպաննեց (1) :

(1) Հայրենեաց և ազգին օգտին և ազատութեան համար զահեր բնի պէտք ենք, այո՛, բայց առանց խոչնդմութիւնը ձեռքէ ձգելու :

Թող օրինակ ըլլան մարդանեան հայրենասէրները արդի հայոց, անոնք ազգին և հայրենեաց սիրոյն համար մահը աչք տուն :

Կրթութիւնն ու լուսաւորութիւնը (որոնցմէ և հայրենասիրութիւն) ինչպէս ըսինք, ընթերցասիրութենէ կը բղխին, իսկ ընթերցասիրութիւնը՝ գըրքերու և բարոյական, բնական, բանասիրական, գիտելեաց վրայ խօսող հրապարակաթերթերու ծաւալմանէն՝ կախում ունի, աշխատինք ուրեմն ասոնց ծաւալմանը համար :

Գ . Պ .

Բ Ն Ա Յ Ա Ն

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՒՆՈՒՆԻՈՐ ՕՁ

Այս սողունը Ամերիկայի մէջ կը գտնուի : Աւելի տաք և խոնաւ երկիրներ և առատ բոյսեր և տունկեր եղող արևադարձներու տակ է ասոր բնակութիւնը : Եթէ իւր բնական աղբուր՝ իրեն փաստկար և սարսափելի միջոցները դորձածէլ տար, այն ժամանակ իւր բնական երկիրներուն այնպիսի պատիժ մը կը լսար, որոյ մէջի բնակիչները կըստիպուէին իրենց տեղերը թողուլ և փախչիլ, որովհետեւ իւր թոյնը՝ ուրիշ բոլոր օձերու ունեցած թոյներէն սոսկալի և ազդու է, և կը լիման որչափ տաք ըլլայ, այնչափ այս օձը վտանգաւոր կը լսայ : Բայց բարեբաղդաբար իւր զօրութիւնը միայն ինքզինքը պաշտպանելու համար կը գործածէ . գրեթէ երբեք մարդու վրայ չարձակիր, եթէ զինքը չգրգռեն,

ընդհակառակը անոր ներկայութենէն
կը փախչի, նաև այն ժամանակ՝ երբ
վախնալու բան չկայ :

Այս թունաւոր օձերը կը զանա-
զանին միւս տեսակներէն իրենց ծնո-
տի ոսկրներուն և թունալից կարթե-
րուն (crochets) զարմանալի կազմուած-
քովը : Արկայն և դիւրաշարժ ոսկրե-
ղէն կոթմը՝ վերին ծնոտին ոսկր-
ները հաստատուն կը բռնէ, որոնց
վրայ կը գտնուի երկայն, սուր, ճան-
կի նման և խողովակաձև աղուայ մը,
որն որ աչաց վարի դին եղած խողճ-
մունքի (էֆֆէլէ) մը վրայ դրուած
է : Այս խողճմունքին մէջ պահուած
է թունաւոր գեղին հիւթ մը : Արբոր
կենդանին կամք չունենայ իր թոյնո-
վը ֆնասել, սոյն այս աղուան իւր
լինդին մէկ ծալքին մէջ կը պահէ :
Այս օձերուն գլուխը եռանկիւնի և
կողմնակի լայն է, որովհետեւ կարթե-
րը շատ տեղ կը բռնեն : Այս տեսակ
օձերուն լեզուն շատ երկայն կը լայն,
և կոկորդը շատ կը տարածուի : Թու-
նաւոր կարթերը վերին ծամբեաց վը-
րայ հաստատուած են :

Ատենով կարծիք մը կայ եղեր թէ
օձերը՝ իրենց որսը հմայելու և կամ
զանի վախով թմբեցընելու կարողու-
թիւնն ունին : Արեւելի մատենագիր-
ներէ շատերը այս կախարդութեան ի-
րաւ ըլլալը կընդունին, և այս տե-
սակ օձերուն՝ գէպ 'ի իրենց որսերը
արձակած ապականեալ շունչէն յառաջ
կու գայ կըսեն. բայց ճշմարտապէս
հաստատուած չէ՛ այս : Այսչափ ընդ-
հանուր եղած այս կարծիքը՝ նոյն օ-
ձերուն պատճառած երկիւղէն յառաջ

եկած կերելի . որովհետեւ անատուննե-
րը, ինչպէս նաև մարդիկ, ընդունալ
են անմիջապէս երկիւղ մը զգալու՝ եր-
բոր յանկարծ այս սողուններէն տես-
նելու ըլլան : Աւրեմն ըսել լմնցընել
պէտք է որ միայն երկիւղն է ստոյգ
պատճառ այս բոժոժաւոր օձին կար-
ծեցեալ հմայիչ զօրութեան :

Բոժոժաւոր օձ ըսուելուն պատ-
ճառն է իր տառնին (պոչ) ծայրը
բաւական նշանաւոր գործարան մը ու-
նենալը, այս գործարանը կը բաղկա-
նայ կոնաձև, շարժուն և իրարու կը-
ցուած օղակներէ, որոնք իրենց տա-
րեկան մորթափոխութենէն յառաջ
կու գան՝ չոր մագաղաթի նման ճար-
ճատիւն թաղանթի փոխուելով, որուն
շառաչիւնը իրենց մերձ ըլլալը կը
յայտնէ : Արբեմն տառնին վրայ
քառասուն և մինչև անդամ յիսուն
օղակ ունեցող օձեր տեսնուած է :

Արսեն թէ բոժոժաւոր օձերը
խորամանկ կը ըլլան, բայց իրենց ուղե-
ղը շատ փոքր ըլլալուն համար, պէտք
չէ՛ զանոնք շատ խելացի կարծել : Ի-
րենց ամենակատարեալ զգայարանքնե-
րն են լսելիքը և մանաւանդ տեղա-
նելիքը : ()ձերու բարքն ու բնութիւ-
նը բաւական քաղցր են : Անդամներէ
զուրկ ըլլալուն, չեն կրնար շուտով մը
մէկ տեղէ ուրիշ տեղ անցնիլ, այսու
ամենայնիւ բաւական հեռու կը նե-
տուին : Այս գործողութիւնը ընելու
համար իրենք իրենց վրայ կը թաւա-
լին, կը գալարուին, գլուխին գետ-
նէն վեր բարձրացուցած, ինքզինք-
նին բոլոր իրենց գնդերներուն զօրաւոր
և փութանակի կարկառութեամբը ձրգ-

տալարի (ressort). նման թող տալով՝ կը նեւտուին :

Ըյս սողունները իրենցմէ երեք անգամ մեծ կենդանիները կըլլելու կարողութիւնը ունին, որովհետեւ իրենց որիւրը (պղաղի ծակը) շատ դիւրաւ կը բացուի ու կընդարձակուի : Հնդկաստանի մեծ օձերը՝ այծեր, եղջերուներ և այլն, անգամ կրնան կըլլել : Բերանի առաստաղին շատ կամ քիչ շարժուն օսկրներէն զատ, ետեւ ծուռած փոքր օսկրներով ևս զինեալ են, որոնք որսը բռնելու կը գործածուին, ինչու որ ծամելու բնաւ չեն դար անոնք :

Հնդիկները առանց վտանգի այս օձերը կը կրթեն, կընտանեցնեն և կը թմբերեցընեն կամ այսպէս ըսենք, կը հմայեն : Տեսակ մը նուագաւոր պարի և դաշնակաւոր երգի կը վարժեցընեն զանոնք : Պ. տը Շաթոպրիան Ֆրանսացի կը պատմէ թէ, 1791 ին՝ վերին Վանատայի մէջ, կենեակ գետին եզերացը վրայ գտնուելով՝ տեղացի մը տեսեր է, որ բարակ դաւազանի հարուածով մը բռնածաւոր օձի մը բարկութիւնը իջեցընէ ետքը՝ իւր սրինգը ջալելով զայն իւր ետեւէն շրջեցուցեր է : Կըսեն թէ հիմակ Հնդիկ կախարդները (jongleurs) այս սողուններուն կըթուլթուին տալէ յառաջ՝ անոնց թունալից կարթերը կը հանեն : Ըյս կարթերը քանի մը ամիսէ կը նորոգին ու կրնան նորէն մահացատառուել :

Թարգ. ի Ֆրանս,
Գ. Պ.

Ը.Օ.Գ.

Գարուն Հայաստանին կը խոստանայ իւր ընթերցողաց, որ հետ ըզհետէ առջի թերթով ուսումնական և հետաքրքրական Լարցման պիտի ընէ և յաջորդ թուով անոր պատասխանի պիտի տայ :

ՀԱՐՅՈՒՄՆ

Ը. Շշմարիտ Դեմ Դարդ ո՛վ է :

Ը Ի Ե Ի Տ Բ Ը Կ Ը Ն

Օ.Ղ. 1 Փետրւար 1862 :

Յունուար 16ին Մարտիլեա մեկնող Ֆիլէֆ Օլիւս շոգենաւուն մէջի ապրանքները

Բաւրդ	պալեայ	127
Խաշխաշի հունտ	տոպրակ	130
Շուշմայ (սոսմ)		140
Ճէհրի		27
Խէժ		10
Բամբակ		15

Դոյն օրը Մարտիլեա մեկնող Լ. Կիւս անուն շոգենաւուն մէջի ապրանքները

Բամբակ	պալեայ	416
Խաշխաշի հունտ	տոպրակ	335
Մաղ այծեայ (չէլի Բի-յի-) պալ		3
Խէժ (լամ արապի)	սնտուկ	19
Մատուտակի փայտ (Դան Դէօփ-) պ		10
Թոքթ (Մանմո-փիլէ)	սնտուկ	1
Մետաքս	պալեայ	3
Բուրդ (Էսթալ)		36
Չամիչ	տոպրակ	10

Տղրուկ (սիւն-ի) . . . տակառ	3
Լճեամի բուրդ . . . պալեայ	4

Յունուար 20 ին 1 իվրբուլ մեկ-
նող Լճեամի անուն Լճեգլ . շոգենա-
ւուն մէջի ապրանքները .

Տորոն (սիւն պոյա) . . . պալեայ	1290
Բամբակ	214
Խէժ սնտուկ	35
Լփիոն	26
Ճէհրի տոպրակ	34
Ճերմակ քար . . . թօնէլաթօ	45
Եգիպտացորեն քիլօ	2000

1 յատրայի համար

Լփիոն սնտուկ	11
Բօթէրամի համար	
Գիտոր (հաղլ) տոպրակ	10

Նոր Լճեգլի համար

Լփիոն սնտուկ	91
------------------------	----

Պոսթոնի համար

Լփիոն սնտուկ	14
------------------------	----

Նոր օրը թօնէլաթ մեկնող Լ-
Լալի անուն . Լաւ . շոգենաւուն
մէջի ապրանքները .

Բամբակ պալեայ	118
Մորթ	14
Թիֆթիք	5
Լճեամի մորթ	3
Սպունդ (սիւնիլ) . . . տոպրակ	26
Գիտոր (հաղլ)	3
Ճէհրի	6
Մեղրամուր	5
Թորթ	21
Լփիոն սնտուկ	1
Տղրուկ (սիւն-ի) . . . տակառ	4
Վէնեակոյ համար	
Բամբակ պալեայ	91

Թիֆթիք պալեայ	21
Վայրի կաղին (բալադա) տոպրակ	100

Լճեամի շաբաթուան թէ նաւուց և թէ
շոգենաւուց մէջ գրուած գլխաւոր ապ-
րանայ նաւողջէքը (հաւթն) :

Շոգենաւու մէջ գրուածներունը

Տորոն 80	չէլին թօնէլաթօն
Վայրի կաղին 60	„ „
Մեղր (եւթիլ) 55	80 „ „
Սպունդ 50	„ „
Լփիոն 155	„ „
Խէժ 50	„ „

Փոխանակող իրք Օլմուսիոյ

1 յատրայի վրայ . . . 122 1/2 123 1/4
Մարտիլայի 192 — 194
Թրիէսթի 346 — 348

Լճեգլի պալեայէն ելած և Լճեգլի պալեայ
վաճառականական նաւուց անունները .
մալիֆաթուրայի և դրամներու գինները
եկող շաբաթ Յաւելուածնուն մէջ պի-
տի տեսնուի : S . Գ .

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Նը խոստանանք մեր Լճեգլ ըն-
թերցողաց 15 օրը անգամ մը Յաւել-
ուած մի նուիրել իրենց , որուն մէջ
գրեթէ առևտրական տեղեկութիւններ
պիտի պարունակէ :

Յաւելուածին պատճառաւ ստի-
պուեցանք Հանդէսիս շրջանը վեց ա-
միս ընելով գինը բարձրացընել :

ՏՆՕՐԷՆ

Գր . Պ . ՊԱՐՏԻՉՊԱՆԵԱՆ

ՁՄԻԻՌՆԻԱ , Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՏԷՏԷՆԱՆ